

BUSINESS ECONOMICS

Стартапи: перешкоди і можливості розвитку

Водянка Любов Дмитрівна¹, Галанесі Олександр Олександрович²

¹ кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом;
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Україна

² студент 3-го курсу;
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Україна

Анотація. У статті розглядається стартап, як проект, який має певні етапи свого розвитку. Поділ на етапи є приблизний і залежить від мети і спрямованості стартапу, від сфери його діяльності та інших критеріїв, які будуть впливати на швидкість розвитку, і на кількість і рівень інвестицій в стартап. Тому універсального підходу до опису розвитку стартапів не існує. Найчастіше згадується скорочена класифікація стадій розвитку стартапів, згідно з якою стартап проходить в своєму розвитку 5 стадій: посівну стадію (seed stage); стадію запуску (startup stage); стадію зростання (growth stage); стадію розширення (expansion stage); стадію «виходу» (exit stage). Найпоширеніша помилка нових підприємців: основне зосередження на пошуку інвесторів та пошуку фінансування. Замість того щоб вкласти весь свій час і власні ресурси в розробку свого продукту, вони їздять по різних конкурсах, конференціях, де постійно презентують свою ідею, формують нетворкінг та шукають інвесторів. Такий підхід до розвитку стартапу зазвичай є неефективний, оскільки інвестор не буде готовий інвестувати тільки в ідею, інвестору потрібно зрозуміти чи ідея дійсно вирішує потреби ринку, чи є мінімально життєздатний продукт, чи сформована бізнес-модель. Висновок статті підкреслює, що хоча стартапи зустрічаються з багатьма перешкодами, існують різні стратегії та підходи, які допоможуть подолати труднощі та отримати вдалий старт.

Ключові слова: стартап, стадії розвитку стартапу, інноваційний розвиток.

Проблема активізації інноваційної діяльності надзвичайно актуальна для України. Практична реалізація стратегії інноваційного розвитку економіки, а саме стартапів потребує насамперед підвищення інноваційної активності на всіх рівнях: держава – галузь – регіон – підприємство. Аналіз впливу інноваційних процесів на економіку України та пошук шляхів їх впровадження є надзвичайно актуальним питанням, адже саме від цих процесів залежить економічний розвиток країни та напрям, куди урядові потрібно рухатися, щоб розвивати економіку держави. Проблематикою інноваційних процесів займалися багато як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, зокрема В.П. Александров, Ю.М. Бажал, О.А. Лапко, Б.А. Маліцький,

BUSINESS ECONOMICS

Р. Нельсон, К. Поппер.

Метою дослідження є розгляд впливу стартапів у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки та обґрунтування необхідності збільшення впровадження нових інноваційних бізнес-ідей.

«Стартап-компанія – компанія з короткою історією підприємницької діяльності. Тобто це нещодавно створена компанія, яка знаходиться на стадії розробки або дослідження ринку. Основна відмінність між стартапом і звичайним підприємством полягає в тому, що стартап має інноваційну базу (нові технології та нові продукти), є бізнесом, який відкрився вперше, і не має аналогічних підприємств у країні чи в світі. Більшість стартапів вимагають великих інвестицій і є високорентабельними» [1].

Кожен стартап, варто розглядати як проект, який має певні етапи свого розвитку. Поділ на етапи є приблизний і залежить від мети і спрямованості стартапу, від сфери його діяльності та інших критеріїв, які будуть впливати на швидкість розвитку, і на кількість і рівень інвестицій в стартап. Тому універсального підходу до опису розвитку стартапів не існує. Найчастіше згадується скорочена класифікація стадій розвитку стартапів, згідно з якою стартап проходить в своєму розвитку 5 стадій:

1. Посівну стадію (seed stage);
2. Стадію запуску (startup stage);
3. Стадію зростання (growth stage);
4. Стадію розширення (expansion stage);
5. Стадію «виходу» (exit stage) [4].

Іноді застосовується і більш розширена класифікація стадій розвитку стартапа: pre-startup стадія: стадія pre-seed (pre-seed stage); seed стадія (seed stage); прототип (prototype); робочий прототип (working prototype); альфаверсія проекту або продукту (alpha); закрита бета-версія проекту або продукту (private beta); публічна бета-версія проекту або продукту (public beta); запуск проекту: запуск проекту в експлуатацію або продукту в виробництво; робота з першими клієнтами; zost-startup стадія: стадія зростання (growth stage); стадія розширення (expansion stage); стадія виходу (exit stage); RE-IPO stage (при виході через проведення IPO).

Найпоширеніша помилка нових підприємців: основне зосередження на пошуку інвесторів та пошуку фінансування. Замість того щоб вкласти весь свій час і власні ресурси в розробку свого продукту, вони їздять по різних конкурсах,

BUSINESS ECONOMICS

конференціях, де постійно презентують свою ідею, формують нетворкінг та шукають інвесторів. Такий підхід до розвитку стартапу зазвичай є неефективний, оскільки інвестор не буде готовий інвестувати тільки в ідею, інвестору потрібно зрозуміти чи ідея дійсно вирішує потреби ринку, чи є мінімально життєздатний продукт, чи сформована бізнес-модель. Крім того залучення коштів на першій етапах розвитку стартапу є не вигідне для засновників, оскільки вартість компанії є значно нижча ніж на пізніших стадіях. Що краще: мати 100% у компанії вартість якої 100 000\$ чи 10% у компанії вартість якої 5 000 000\$?

Тому, коли починається пошук інвесторів для стартапу, необхідно, перш а все відповісти на ці питання:

1. Навіщо мені гроші (інвестиції)?
2. Чи все я зробив без грошей інвестора?

3. Що я втрачу, якщо візьму гроші інвестора, і що я втрачу, якщо не візьму гроші інвестора? Адже гроші інвестора – це втрата гнучкості (частина рішень узгоджується з інвестором), це відповідальність, це втрата частки в компанії, яку треба відати інвестору.

Основним бар'єром розвитку стартапів – це відсутність замовників, які б хотіли купувати кінцевий продукт.

Для розвитку стартапів в Україні необхідна зважена та ефективна державна підтримка малого підприємництва в інноваційній сфері та в галузі венчурного інвестування за такими напрямками:

- створення системи гарантій та страхування інвестицій;
- ведення державного реєстру структур, які працюють у сфері венчурного інвестування;
- організація системи підготовки кадрів менеджерів інновацій;
- забезпечення гарантій прав компаній на інтелектуальну власність;
- розробка ефективного механізму порядку утворення та використання коштів венчурного фонду;
- розробка нормативно-правової бази, яка б регламентувала правові відносини у сфері інвестування в інновації;
- розробка процедури допуску на український ринок іноземного капіталу;
- розробка методології оцінки ринкових перспектив комерціалізації науковотехнічної продукції в межах реалізації стартапів [2-4].

Підтримка стартапів є комплексним процесом, реалізація якого включає: збільшення інвестування з боку держави, та як

BUSINESS ECONOMICS

наслідок, забезпечення розвитку галузі на території країни та сплата податків, які дадуть можливість через певний час існування проекту повернути інвестовані гроші; підтримку соціальної спрямованості інноваційних проектів; розвиток підприємницької культури; посилення режиму інтелектуальної власності; розробку державними органами законопроектів, які сприятимуть розвитку інноваційного підприємництва; посилення інформаційних можливостей участі українських новаторів в міжнародних програмах.

References:

- [1] Hnatenko I., Kuksa I., Orlova-Kurilova O., Moisieieva N., Rubezhanska V. State regulation of innovative employment in the context of innovative entrepreneurship development. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2019. № 41 (2). P. 228-236.
- [2] Stoliarchuk, Y., Tokar, V., Turolev, G., Vodianka, L., Shterma, T. (2021). Offshore Economy Tendencies And Challenges: Case Study Of Ukraine. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, 4(39), 335-348. URL: [https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3383\(WoS\)](https://fkd.ubs.edu.ua/index.php/fkd/article/view/3383(WoS))
- [3] Водянка Л. Д., Підгірна В. С., Антохова І. М. Тенденції впровадження інновацій в аграрному секторі економіки України. Агросвіт. 2019. № 8. С. 26-32. - URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2870&i=4>
- [4] Водянка Л.Д., Кифяк В.І., Скуляк В. М. Креативно-інноваційна діяльність підприємства як вимога сучасного етапу розвитку економіки. Innovative development of the economy: global trends and national features. Collective monograph, Lithuania: Publishing House "Baltija Publishing", 2018. 716 p. 57-80.